

Nr 9

Utrikesutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av 1968 års internationella kaffeavtal

I en den 29 mars 1968 dagtecknad, till utrikesutskottet hänvisad proposition, nr 116, har Kungl. Maj:t — under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden samma dag — föreslagit att riksdagen måtte godkänna 1968 års internationella kaffeavtal.

1962 års internationella kaffeavtal, som trädde i kraft den 1 juli 1963, utlöper den 30 september 1968 (prop. 1963: 27, UU 2, rskr. 78). Enligt avtalet är det möjligt att antingen uppta förhandlingar om ett nytt avtal eller att förlänga 1962 års avtal. Sedan ett flertal länder framfört önskemål om ändringar av vissa artiklar i avtalet har inom ramen för den internationella kaffeorganisationen från sommaren 1967 förts förhandlingar om ett nytt avtal. Rådet, organisationens högsta organ, godkände den 19 februari 1968 texten till ett nytt kaffeavtal avsett att gälla för tiden 1 oktober 1968—30 september 1973.

Sverige undertecknade — med förbehåll för riksdagens samtycke — avtalet den 29 mars 1968, sedan Kungl. Maj:t jämlikt beslut samma dag för sin del godkänt avtalet. Ratifikation skall ske senast den 30 september 1968.

Syftena med 1968 års avtal sammanfaller med dem som gäller för det nuvarande avtalet. Det nya avtalet är i stora delar likalydande med det nu gällande avtalet. Det avviker dock i några väsentliga avsnitt från 1962 års avtal. Ändringarna hänför sig främst till bestämmelserna om basexportkvoterna och produktionspolitiken. Vidare har i avtalet införts bestämmelser, som gör det möjligt att selektivt anpassa de årliga exportkvoterna. En diversifieringsfond upprättas. Avtalet innehåller också bestämmelser rörande bearbetat kaffe.

Departementschefen framhåller i propositionen att u-ländernas exportintäkter en lång tid framöver kommer att baseras på avsättningen av råvaror. För en del råvaror visar priserna starka fluktuationer. Vissa råvaror möter en stark konkurrens från syntetiska varor och andra ersättningsprodukter. Med hänsyn till de skiftande förhållandena för olika varor måste problemen angripas vara för vara.

Internationella råvaruavtal har för vissa varor utgjort ett lämpligt instrument för att uppnå stabila priser för u-ländernas produkter. Sverige har sedan länge ställt sig positivt till prisstabiliserande avtal och aktivt tagit del

i förhandlingar om sådana avtal. Det har emellertid varit svårt att på kort tid nå enighet om åtgärder på detta område. Flera försök under senare tid att få till stånd ett kakaoavtal har misslyckats. Inte heller har förhandlingarna om ett nytt sockeravtal ännu krönts med framgång. Nya avtalsförhandlingar om såväl kakao som socker kommer enligt beslut av andra sessionen med Förenta Nationernas konferens för handel och utveckling (UNCTAD II) att inledas under första halvåret innevarande år.

Utskottet vill understryka den betydelse som bör fästas vid prisstabiliserande avtal som lämpliga instrument för att uppnå stabila priser för u-ländernas produkter. Sådana internationella råvaruavtal kan ingå som ett viktigt led i de samlade ansträngningarna att skapa bättre levnadsvillkor för folken i u-länderna. Dessa är till stor del beroende av produktionen av olika råvaror för sina exportinkomster och sålunda för fullföljandet av sina utvecklingsprogram på de sociala och ekonomiska områdena. Situationen på den internationella kaffemarknaden motiverar fortsatt svenskt samarbete med kaffeorganisationen och ratificering av det nya kaffeavtalet.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att godkänna sådana ändringar av avtalet som sedermera kan behöva vidtas och som inte rör fråga som är av beskaffenhet att böra underställas riksdagen.

Utskottet hemställer

att riksdagen måtte med bifall till Kungl. Maj:ts proposition godkänna 1968 års internationella kaffeavtal.

Stockholm den 9 maj 1968

På utrikesutskottets vägnar:

BIRGER LUNDSTRÖM

Närvarande:

från första kammaren: herrar Lundström (fp), Birger Andersson (s), Holmberg (h)*, Bengtson (cp), Möller (s) och Palm (s)*;

från andra kammaren: fru Renström-Ingenäs (s), herrar Ohlin (fp), Skoglund (s)*, fru Eriksson i Stockholm (s) samt herrar Bengtsson (s) och Cassel (h).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.